

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VII

TORUŃ, dnia 10 maja 1939 r.

Nr 5

T R E Ś Ć :

CZĘŚĆ URZĘDOWA:

Poz.	Str.
110. W sprawie wstążeczek (baretek) medalu „Za Długoletnią Służbę”	154
111. Ustalenie wartości depozytowej obligacji 5% Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej i zastępcze przyjmowanie pokwitowań subskrypcyjnych do czasu wydania oryginalnych obligacji	154
112. W sprawie programu nauki religii ewangelicko-augsburskiej w szkołach powszechnych III stopnia	155
113. W sprawie dodatków na mieszkanie, wypłacanych ze Skarbu Państwa, dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych	156
114. Rejestracja urządzeń radiofonicznych w szkołach	156
115. Obowiązek zawiadamiania o przyjęciu do innej szkoły	157
116. Wyjaśnienia w sprawie pewnych uprawnień niektórych kursów rzemieślniczych	157
117. W sprawie zbiórki na rzecz Tow. Pop. Bud. Publ. Szkół Powsz. z okazji egzaminów wstępnych do szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli	158
118. Kursy i konferencje wakacyjne dla kierowników i nauczycieli szkół powszechnych w r. 1939	158
119. Wycieczka młodzieży do Wilna dla złożenia hołdu Sercu Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego na Rossie	160
120. Komunikat w sprawie zmiany składu osobowego Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kat. w państwowej służbie administracyjnej przy Kuratorium Okr. Szkoln. Pom. (Dz. Urz. Kuratorium O. S. Pom. z 1937 r., nr 3/4, poz. 44)	160
121. Komunikat w sprawie kolonii leczniczej w Inowrocławiu w r. 1939 dla młodzieży Okręgu Szkolnego Pomorskiego	160

Poz.	Str.
122. Komunikat w sprawie filmu p. t. „Orły morskie”	161
123. Komunikat w sprawie książek, zatwierdzonych do bibliotek uczniowskich i poleconych do bibliotek nauczycielskich	161
124. Komunikat w sprawie sprzedaży świadectw i druków szkolnych	161
125. Ruch służbowy	161

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA:

126. Lista dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej, złożonych za pośrednictwem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego	163
127. Sprawozdanie z ruchu wycieczkowego w szkolnych schroniskach wycieczkowych Okręgu Szkolnego Pomorskiego w roku 1938	164
128. Szkolne Schroniska Wycieczkowe Okręgu Szkolnego Pomorskiego	166
129. Komunikat w sprawie obozów żeglarskich, organizowanych przez Polski Związek Wychowawców w Charzykowie	167
130. Komunikaty „Polskiego Czerwonego Krzyża”	167
131. Komunikat Zarządu Komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w sprawie zamawiania znaczków na świadectwa szkolne za II półrocze 1938/39	168
132. Komunikat w sprawie otwarcia Domu Turystycznego w Nowym Boguminie	168
133. Komunikat w sprawie wycieczek szkolnych do Krakowa	169
134. Komunikat w sprawie przeniesienia Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium Okr. Szk. Pom. w Toruniu do własnego lokalu	169
135. Wykaz nabytków Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego	169
136. Nowe wydawnictwa	171

CZĘŚĆ URZĘDOWA

110.

Prezes Rady Ministrów
Nr 47 — 57/68

Warszawa, dnia 3 lutego 1939 r.

Okólnik Nr 5

Do
wszystkich PP. Ministrów
w Warszawie.

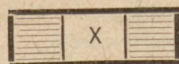
Nawiązując do § 8 instrukcji z dnia 10 lutego 1938 r. o nadawaniu medalu „Za Długoletnią Służbę” (Monitor Polski Nr 32, poz. 28), proszę Panów Ministrów o wydanie zarządzeń, aby wstążeczki (baretki), noszone przez osoby umundurowane, ściśle odpowiadały wzorowi, podanemu w załączniku.

Prezes Rady Ministrów:
(—) Sławoj Składkowski.

**Wzór baretek
medalu „Za Długoletnią Służbę”**

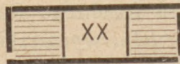
Baretki Medalu:

Brązowego

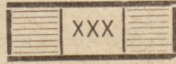
cyfra X wykonana w brązie

Srebrnego

cyfra XX wykonana z białego metalu oksydowanego na stare srebro

Złotego

cyfra XXX wykonana z żółtego metalu oksydowanego na stare złoto

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr BP — 11561/39

Toruń, dnia 12 kwietnia 1939 r.

W sprawie wstążeczek (baretek) medalu „Za Długoletnią Służbę”.

Inspektoratom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom szkół oraz ogółowi Nauczycielstwa w Okręgu na podstawie zarządzenia Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 31 marca 1939 r. Nr BP-3469/39 powyższe podaje do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

111.

Ministerstwo Skarbu
L. D. II. 9163/1/39

Odpis.

Warszawa, dnia 17 kwietnia 1939 r.

B. pilne.

Ustalenie wartości depozyt. obligacyj 5% Poż. Obrony Przeciwlotn. i zastępcze przyjmowanie pokwitowań subskryp. do czasu wydania oryginalnych obligacyj.

Do
Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu i Biura Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw
w miejscu

W myśl art. 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 28 marca 1939 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o wypuszczeniu wewnętrznej pożyczki państwowej na cele obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 176) obligacje 5% Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane do składania na kaucje cywilne i wojskowe.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu komunikuje, że obligacje wymienionej pożyczki mogą być przyjmowane przez władze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe jako wadia przy przetargach oraz jako kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów oraz zaliczek wypłacanych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zabezpieczenie udzielonych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych. Wartość depozytową (wadialną i kaucyjną) rzeczonych obligacyj ustala się niniejszym na złotych 85 za 100 złotych wartości imiennej.

Do czasu wydania subskrybentom oryginalnych obligacyj 5% Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej (stosownie do §§ 10 i 15 powołanego na wstępie rozporządzenia obligacje wydane będą w terminie do dnia 1 grudnia 1939 r.) pokwitowania na wpłatę całkowitej należności z tytułu zadeklarowanej subskrypcji (t. zw. pokwitowania subskrypcyjne) mogą być zastępczo przyjmowane na kaucje i wadia według tej samej wartości depozytovej, co i oryginalne obligacje, tj. złotych 85 za 100 złotych wartości imiennej, przy zachowaniu następujących warunków:

1) Pokwitowania subskrypcyjne przyjmowane będą wyłącznie od pierwonaabywców pożyczki, tj. od osób, na imię których pokwitowania te zostały wystawione.

2) Do każdego pokwitowania subskrypcyjnego winno być dołączone zaświadczenie placówki, która subskrypcję przyjęła, stwierdzające, iż wpłata objęta tym pokwitowaniem stanowi pokrycie całej subskrybowanej kwoty.

3) Pokwitowania, stwierdzające wpłatę jedynie tylko części subskrybowanej kwoty, nie mogą być przyjmowane na kaucje i wadia.

4) Pokwitowania subskrypcyjne mogą być przyjmowane na wadia przy przetargach bez ograniczeń, zaś tytułem kaucyj — na zabezpieczenie wyłącznie po dniu 4 kwietnia 1939 r. zawartych umów, przyznanych zaliczek i kredytów. pokwitowania te nie mogą być natomiast przyjmowane:

- a) na zamianę kaucyj, złożonych w państwowych papierach wartościowych przed dniem 5 kwietnia 1939 r., oraz
- b) gdy formalnie nowa umowa stanowi w istocie swej bezpośrednie przedłużenie umowy wygasającej i nie ustala przy tym kaucji wyższej od przyjętej w umowie poprzedniej; w razie natomiast ustalenia wyższej kaucji — pokwitowania subskrypcyjne mogą być przyjmowane jako uzupełnienie kaucji dotychczasowej.

5) Przy składaniu zabezpieczenia (wadium lub kaucji) w postaci pokwitowania subskrypcyjnego pierwonabywca winien równocześnie złożyć formalnie podpisaną deklarację upoważniającą kasę Urzędu Skarbowego, w której zabezpieczenie to będzie przechowywane, do dokonania zamiany tego pokwitowania we właściwej placówce na oryginalne obligacje 5% Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

Dyrektor Departamentu:

(—) W. Domaniewski.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr O OR — 14810/39

Toruń, dnia 1 maja 1939 r.

Wartość depozytowa obligacji 5% Poż. Obrony Przeciwlotniczej.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwo wszystkich szkół w Okręgu.

na podstawie zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 kwietnia 1939 r. nr IR-2817/39 powyższe podaje do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

112.

Minister

Wyznań Religijnych i Oświecenia

Publicznego

Warszawa

Okólnik Nr 29

z dnia 20 kwietnia 1939 r. (II Pr-2382/39)

w sprawie programu nauki religii ewangelicko-augsburskiej w szkołach powszechnych III stopnia.

W sprawie nowego programu nauki religii ewangelicko-augsburskiej w szkołach powszechnych III stopnia, ustalonego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 listopada 1938 r. (Nr II Pr-9166/38), (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. r. 1938, poz. 366) i ogłoszonego w oddzielnym wydawnictwie pt.: „Program nauki religii ewangelicko-augsburskiej w publicznych szkołach powszechnych III stopnia z polskim językiem nauczania“, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie 1939 r., zarządzam co następuje:

1. Poczynając od roku szk. 1939/40 należy stosować we wszystkich klasach szkół powszechnych III stopnia z polskim językiem nauczania wyżej wymieniony program.

2. Poczynając od roku szk. 1939/40 należy stosować ten sam program również we wszystkich klasach szkół powszechnych III stopnia, w których naucza się religii ewangelicko-augsburskiej w języku niemieckim.

3. Ostatnie miesiące roku szkolnego 1938/39 należy wykorzystać przy nauczaniu religii ewangelicko-augsburskiej na przygotowanie nawiązania do materiału i poziomu, od którego rozpocznie się w danej klasie naukę w roku szk. 1939/40 już według nowego programu.

Minister:

(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych

Śl. Urząd Wojewódzki (Wydz. Ośw. Publ. w Katowicach)

Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr I — 13956/39

Toruń, dnia 27 kwietnia 1939 r.

W sprawie programu nauki religii ewangelicko-augsburskiej w szkołach powszechnych III stopnia.

Inspektoratom Szkolnym oraz Kierownictwom szkół powszechnych III stopnia w Okręgu powyższe podaje do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

113.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 26

z dnia 4 marca 1939 r. (BP.-4134/39)

**w sprawie dodatków na mieszkanie, wypła-
canych ze Skarbu Państwa, dla nauczycieli pu-
blicznych szkół powszechnych.**

W związku z nasuwającymi się wątpliwościami przy stosowaniu ustawy z dnia 29 marca 1938 r. o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 172) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia co następuje:

1) Przysługujący nauczycielom publ. szkół powszechnych dodatek na mieszkanie na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 662), a którego wypłatę od dnia 1 kwietnia 1938 r. (jeśli chodzi o gminy wiejskie) przejął Skarb Państwa, należy wypłacać również nauczycielkom-mężatkom bez względu na to, czy mąż nauczycielki jest nauczycielem (kierownikiem) szkoły powszechnej i otrzymuje bezpłatne mieszkanie lub dodatek mieszkaniowy, czy też jest urzędnikiem państwowym lub komunalnym i korzysta z bezpłatnego mieszkania lub pobiera dodatek na mieszkanie.

2) Nauczycielowi publicznej szkoły powszechnej, nie posiadającemu dzieci, a którego żona jest nauczycielką i pobiera uposażenie ze Skarbu Państwa, przysługuje dodatek na mieszkanie w wymiarze dla samotnych.

3) Nauczyciel nie traci prawa dodatku na mieszkanie, wypłacanego przez Skarb Państwa jeśli zajmując etat w pewnej szkole, nie pełni w niej faktycznie obowiązków nauczycielskich np. z powodu przydzielenia go przez władze do pracy administracyjnej.

4) Nauczycielom kontraktowym dodatek na mieszkanie nie przysługuje.

5) Za budynki szkolne w rozumieniu ust. 2 art. 1 i ust. 2 art. 2 ustawy z dnia 29. III. 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 172) należy rozumieć budynki szkolne, tak będące własnością gminy, jak i wynajęte przez gminę na cele szkolne.

6) Wypłacanie dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych ze

Odpis.

Skarbu Państwa winno odbywać się nadal w wysokości i na zasadach określonych dla funkcjonariuszów państwowych w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 22 grudnia 1928 r. L. D. III-3954/1.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) W. Przybyłowicz.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr B. P. — 11325/39

Toruń, dnia 6 kwietnia 1939 r.

**W sprawie dodatków na mieszkanie, wypła-
canych ze Skarbu Państwa dla nauczycieli
publicznych szkół powszechnych.**

Powyższy okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne w Okręgu.

114.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr Prez-467/39

Warszawa, dnia 25 marca 1939 r.

**Rejestracja urządzeń radiofonicznych
w szkołach.**

Zarządzeniem Ministra Poczty i Telegrafów z dnia 17 grudnia 1938 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach radiofonicznych (przedruk w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 11 1939 r.), obniżone zostały opłaty radiofoniczne w szkołach i zakładach naukowych lub wychowawczych, państwowych, publicznych oraz prywatnych, bez względu na rodzaj i ilość urządzeń odbiorczych do wysokości jednego złotego rocznie od dnia 1 stycznia 1939 r.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaleca, aby Dyrekcje bądź Kierownictwa w szkołach i zakładach naukowych lub wychowawczych zaopatrzone w urządzenia radiofoniczne odbiorcze, które nie ko-

rzystają dotąd z przysługującego im obniżenia opłat radiofonicznych możliwie jak najrychlej zwrócili się z pismami urzędowymi w tej sprawie do właściwych urzędów pocztowych.

Naczelnik Wydziału:

(—) *Dr T. Rakowski*

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr O-11490/39

Toruń, dnia 4 kwietnia 1939 r.

Rejestracja urządzeń radiofonicznych w szkołach.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu powyższe podają do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

115.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr II S-2810/39

Warszawa, dnia 18 kwietnia 1939 r.

Obowiązek zawiadamiania o przyjęciu do innej szkoły.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu.

Ministerstwo prosi o wydanie zarządzenia Dyrekcjom (Kierownictwom) podległych sobie państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia kandydatów na nauczycieli, aby Dyrekcje (Kierownictwa) tych szkół, przyjmując ucznia, przenoszące

go się z innej szkoły, której nie ukończył, zawiadamiały o przyjęciu tego ucznia kierownictwo tej szkoły, którą on opuścił.

Dyrektor Departamentu:

(—) *Dr M. Pollak.*

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego

Nr II-13531/39

Toruń, dnia 27 kwietnia 1939 r.

Obowiązek zawiadamiania o przyjęciu do innej szkoły.

Dyrekcjom państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu

powyższe podają do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

116.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr III-P-577/39

Warszawa, dnia 21 kwietnia 1939 r.

Odpis. Wyjaśnienia w sprawie pewnych uprawnień niektórych kursów rzemieślniczych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu.

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 stycznia 1939 r. Nr III-35311/38 w sprawie wyżej wymienionej, skierowane przez Kuratorium Warszawskie, Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania co następuje:

1) Absolwentki 2 letnich kursów gorseciarskich i 2-letnich kursów galanterii skórzaney mogą być zwolnione od 2 lat nauki w szkołach dokształcających, natomiast obowiązują je do kształcenia w III klasie. W przypadkach ukończenia przez te absolwentki — przed wstąpieniem na 2 letnie kursy gorseciarskie lub 2 letnie kursy galanterii rocznej szkoły przysposobienia krawiecko-bielizniarskiego można uznać to wykształcenie za równoznaczne z wykształceniem,

jakie daje ukończenie publicznej szkoły kształcącej zawodowej w rozumieniu art. 155 ustawy o prawie przemysłowym.

2) Powołanie Komisji dla przeprowadzenia egzaminów na czeladnika na 2-letnich kursach gorsciarskich może nastąpić po odbyciu przez absolwentki kursów rocznej praktyki w pracowni gorsciarskiej i uzyskaniu świadectwa ukończenia klasy III szkoły kształcącej.

3) Powołanie Komisji dla przeprowadzenia egzaminów na czeladnika na 3-letnich kursach fryzjerskich może nastąpić bezpośrednio po zakończeniu nauki na tych kursach.

Załatwienie indywidualnych podań o udzielenie zwolnień w sprawach wyżej omówionych pozostaje w kompetencji Kuratorium.

Dyrektor Departamentu:

(—) *J. Firewicz*

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr III-14172/39

Toruń, dnia 28 kwietnia 1939 r.

Wyjaśnienia w sprawie pewnych uprawnień niektórych kursów rzemieślniczych.

Dyrekcjom żeńskich szkół zawodowych i Kierownictwom żeńskich i koedukacyjnych szkół kształcących zawodowych w Okręgu powyższe wyjaśnienia podaję do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

117.

W sprawie zbiórki na rzecz Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych z okazji egzaminów wstępnych do szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 21 kwietnia 1939 r. Nr O-14017/39.

Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu.

Biorąc pod uwagę wyjątkowe znaczenie, jakie posiada dla realizacji powszechnego naucza-

nia akcja Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, zalecam urządzenie z okazji egzaminów i wpisów do szkół zbiórki (okólnik Nr 29 Min. W. R. i O. P. z dnia 8 kwietnia 1937 r. — II P. 2757/37 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1937 r., poz. 102) na rzecz Towarzystwa.

Celem przeprowadzenia tej zbiórki należy zamówić w Biurze Zarządu Komitetu Okręgowego T-wa P. B. P. S. P. (Toruń, Sienkiewicza 12) cegiełki 1,— zł. Pieniądze, uzyskane ze zbiórek należy przekazać Komitetowi Okręgowemu T-wa na konto czekowe w P. K. O. Nr 214720.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

118.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr I—11944/39

Toruń, dnia 4 maja 1939 r.

Kursy i konferencje wakacyjne dla kierowników i nauczycieli szkół powszechnych w roku 1939.

W bieżącym roku szkolnym Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego organizuje dla kierowników i nauczycieli szkół powszechnych następujące kursy i konferencje wakacyjne:

I.

Inspektorat Szkolny	Siedziba kursu	Czas trwania kursu	Rodzaj kursu lub konferencji (temat)	U w a g i
Gdynia	Gdynia	3—13. VII. 1939 r.	Ogrody szkolne	Dla nauczycieli szkół II i III stopnia. Zajęcia na kursie będą miały charakter praktyczny.
Aleksandrów Kujawski	Ciechocinek	3—13. VII. 1939 r.	Zajęcia praktyczne	Dla nauczycielstwa szkół II i III stopnia z uwzględnieniem robót kobiecych w szkole
Inowrocław	Inowrocław	3—13. VII. 1939 r.	Zadania kierownika szkoły.	Konferencja dla kierowników (p. o. kierownika) II i III stopnia, którzy dotychczas nie brali udziału w tego rodzaju konferencji.
Gdynia	Gdynia	3—13. VII. 1939 r.	Wybrane zagadnienia z języka polskiego, historii i rachunków	Dla nauczycielstwa szkół II i III stopnia
Kościerzyna	Kościerzyna	3—13. VII. 1939 r.	Zadania kierownika i nauczyciela kierującego w szkole I stopnia	Na konferencji będzie uwzględniony szczególnie język polski i rachunki.

II. Praca na kursach i konferencjach będzie miała charakter wybitnie praktyczny i będzie uwzględniała realne potrzeby szkoły. Uczestnicy kursu i konferencji powinni przywieźć ze sobą programy nauczania, statut publicznych szkół powszechnych i ewentl. podręczniki.

Na wykłady i zajęcia na kursie i konferencji przeznaczają się 60 godzin pracy.

Zgłoszenia na kursy i konferencje, wymienione w punkcie pierwszym okólnika, należy przysyłać w drodze służbowej do Inspektoratu Szkolnego, na którego terenie będzie urządzony kurs. Zgłoszenie winno zawierać następujące dane:

1) imię i nazwisko, 2) stanowisko służbowe, 3) dokładny adres (miejscowość i urząd pocztowy), 4) rodzaj kursu lub konferencji, 5) czy reflektuje na mieszkanie i utrzymanie w internacie.

Do zgłoszenia należy dołączyć znaczek pocztowy 25 gr.

Wpisowe na kurs wynosi 7 (siedem) złotych. Zgłaszający wpłaca je bezpośrednio na rachunek bieżący Inspektoratu Szkolnego w Kasie Urzędu Skarbowego za pośrednictwem P. K. O.:

a) w Gdyni na konto czekowe P. K. O. Nr 202 529,

b) w Aleksandrowie Kujawskim na konto P. K. O. Nr 200 005,

c) w Inowrocławiu na konto P. K. O. Nr 200 962,

d) w Kościerzynie na konto P. K. O. Nr 202 581.

Na odwrocie blankietu nadawczego P. K. O. należy wyraźnie podać, że wpłacona kwota przeznaczona jest jako wpisowe na kurs lub konferencję.

III. Terminy zapisów na kursy i konferencje upływają z dniem 31 maja 1939 r.

W terminie do dnia 5 czerwca 1939 r. Pano wie Inspektorowie Szkolni w Gdyni, Aleksandrowie Kujawskim, Inowrocławiu i Kościerzynie nadesłają do Kuratorium sprawozdanie z liczbą zgłoszeń.

Kuratorium wychodzi z założenia, że jedynie tylko dobrze i fachowo przygotowane Nauczycielstwo w należyty sposób zorganizuje pracę w szkole i osiągnie przepisane programem wyniki, dlatego zorganizowano te kursy, które są najlepszą i najtańszą okazją do pogłębiania nowych programów i usprawnieniem metod pracy; stąd Kuratorium oczekuje licznych zgłoszeń.

IV. Wytyczne w sprawie podziału zajęć na kursach i konferencjach oraz wyboru prelegentów zostaną wydane oddzielnie.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne,
Kierownictwa i Nauczycielstwo Szkół Powszechnych
w Okręgu.

119.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O-8539/39

Toruń, dnia 24 kwietnia 1939 r.

**Wycieczka młodzieży do Wilna dla złożenia
hołdu Sercu Pierwszego Marszałka Polski
Józefa Piłsudskiego na Rossie.**

Dla złożenia hołdu Sercu Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, Kuratorium organizuje w dniach od 15 do 18 czerwca b. r. wycieczkę młodzieży szkolnej Okręgu Szkolnego Pomorskiego do Wilna.

Wycieczka wyruszy w liczbie 600 osób z Torunia specjalnym pociągami dnia 15 czerwca w godzinach porannych. Wyjazd z Wilna do Torunia nastąpi dnia 18 czerwca rano.

Program wycieczki będzie następujący:

16 czerwca — przed południem:

1. Nabożeństwo w Ostrej Bramie.
2. Złożenie hołdu na Rossie.
3. Zwiedzanie miasta (program uzależniony od wieku uczestników).

Po południu:

4. Wyjazd statkiem Wilią do Werek.
5. Wieczorem przedstawienie w teatrze.

17 czerwca — przed południem:

1. Dalsze zwiedzanie miasta.

Po południu:

2. Wycieczka piesza w najbliższą okolicę.
Koszt wycieczki z przejazdami i kosztami pobytu w Wilnie, bez wyżywienia w czasie jazdy koleją, wynosi zł 21 od osoby.

Uczestnicy z poza Torunia otrzymają na dojazd do Torunia i z powrotem 75% zniżki kolejowej.

Zgłoszenia grup młodzieży wraz z wychowawcami należy nadesłać do Kuratorium w terminie do dnia 20 maja b. r.

Oplaty za wycieczkę należy wnieść zwykłym przekazem pieniężnym pod adresem: Feliks Matawowski, Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

Kierownictwo wycieczki obejmuje p. Feliks Matawowski, p. o. Wizytatora Szkół Kuratorium O. S. Pom.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz*.

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne,
Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych w Okręgu.

120.

Komunikat w sprawie zmiany składu osobowego Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kat. w państwowej służbie administracyjnej przy Kuratorium Okr. Szkoln. Pom. (Dz. Urz. Kuratorium O. S. Pom. z 1937 r., nr 3/4, poz. 44).

Pan Kurator Okr. Szk. Pom. decyzją z dnia 29 kwietnia 1939 r. nr BP-14681/39 mianował p. mgr **Bernackiego Stefana**, referendarza Kuratorium O. S. Pom., Przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kategorii w państwowej służbie administracyjnej przy Kuratorium O. S. Pom. na czas od dnia 1-go maja do dnia 31-grudnia 1939 r.

121.

Komunikat w sprawie kolonii leczniczej w Inowrocławiu w r. 1939 dla młodzieży Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Towarzystwo Kolonii Wakacyjnych w Inowrocławiu urządza w b. r. kolonie lecznicze dla młodzieży Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Na kolonię przyjęci być mogą uczniowie względnie uczennice szkół średnich ogólnokształ-

cących, zawodowych, oraz zakładów kształcenia nauczycieli od lat 12—18.

Kolonia daje całodienne utrzymanie (5 posiłków dziennie), mieszkanie, opiekę lekarską i wychowawczą, kąpiele i zabiegi przepisane przez lekarza w Zakładach Zdrojowiska. Wskazane do leczenia są następujące choroby:

choroby przemiany materii, gościec stawowy i mięśni, choroby dzieci, choroby serca, choroby dróg oddechowych, pourazowe cierpienia kości i stawów, choroby nerwowe, stan osłabienia po chorobach zakaźnych.

Przeciwwskazania: choroby ostre gorączkowe i zakaźne, gruźlica, niewyrównane wady serca.

Czas trwania kolonii: 5 tygodni, początek 1 lipca. Koszt za cały czas trwania kolonii 87.50 zł.

Zgłaszający winien zabrać bieliznę osobistą, 1 koc względnie kołdrę, 2 prześcieradła i poduszkę.

Zgłoszenia należy nadsyłać najpóźniej do dnia 2 czerwca 1939 r. bezpośrednio na ręce skarbniczki Towarzystwa Kolonii Wakacyjnych Pani Heleny Tokarskiej, Inowrocław, ul. Marszałka Piłsudskiego 21. (Nr O-7123/39).

122.

Komunikat w sprawie filmu p. t. „Orły morskie“

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 14 kwietnia 1939 r. Nr Szt.-1036/39 Kuratorium poleca uwadze Dyrekcyj szkół film lotniczy p. t. „Orły morskie“, jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych.

(Nr O-13176/39).

123.

Komunikat w sprawie książek, zatwierdzonych do bibliotek uczniowskich i poleconych do bibliotek nauczycielskich.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło do bibliotek uczniowskich szkół z niemieckim językiem nauczania następujące książki:

1) Rosegger P., Der Judas von Tirol, Das Felsenbildnis, H. Hillger, Verlag Berlin, dla

młodzieży od lat 11 do 13. (Nr O-12235/39).

2) C. Mettler, Józef Piłsudski, Nakład B. Arczyński-Essert, Fribourg, Schweiz pod warunkiem sporządzenia i dołączenia do każdego egzemplarza książki wykazu ważniejszych pomylek drukarskich. Tę samą książkę pod wymienionym warunkiem Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło do bibliotek nauczycielskich szkół z polskim i niemieckim językiem nauczania.

(Nr O-14731/39).

124.

Komunikat w sprawie sprzedaży świadectw i druków szkolnych.

Zarząd Drukarni Państwowej w Warszawie, pismem z dnia 26 kwietnia 1939 r. Nr 2117 powierzył do dnia 1 maja 1940 r. Księgarni B-cia Bazańscy w Grudziądzu sprzedaż świadectw i druków szkolnych wyłącznie zarządom szkół na zasadzie pisemnych zapotrzebowań, opatrzonych pieczęcią urzędową. (Nr O-14464/39).

125.

Ruch służbowy.

Przesunięcia do wyższych grup uposażenia.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 17 marca 1939 r. przyznał na podstawie art. 41 ustawy z dnia 17 lutego 1932 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 86 rok 1933 poz. 661) następujące awanse uposażeniowe z dniem 1 kwietnia 1939 r.:

P. p.:

- 1) Dr Sparczyńskiemu Władysławowi, Naczelnikowi Wydziału w Kuratorium O. S. Pom. do gr. V. (Nr BP-4628/39).
- 2) Krześniakowi Antoniemu, podreferendarzowi w Kuratorium O. S. Pom. do gr. VII. (Nr BP-4848/39).
- 3) Piechocińskiemu Janowi, Starszemu Rejestratorowi w Kuratorium O. S. Pom. do gr. VIII. (Nr BP-4763/39).
- 4) Szymankiewiczównie Helenie, Starszemu Rejestratorowi w Kuratorium O. S. Pom. do gr. VIII. (Nr BP-4762/39).

- 5) Łusznienkowej Janinie, Sekretarzowi Administracyjnemu w Kuratorium O. S. Pom. do gr. IX. (Nr BP-4794/39).
- 6) Iwanickiej Zofii, Starszemu Rejestratorowi w Kuratorium O. S. Pom. do gr. IX. (Nr BP-4803/39).
- 7) Jeziorskiej Marii, Kanceliście w Kuratorium O. S. Pom. do gr. X. (Nr BP-4827/39).
- 8) Kubiakowi Franciszkowi, Inspektorowi Szkolnemu we Włocławku do gr. VI. (Nr BP-4645/39).
- 9) Burzyńskiemu Stanisławowi, Inspektorowi Szkolnemu w Chojnicach, do gr. VII. (Nr BP-4689/39).
- 10) Gromiszewskiemu Anastazemu, Starszemu Rejestratorowi w Inspektoracie Szkolnym w Grudziądzu, do gr. IX. (Nr BP-4856/39).
- 11) Kubiak Marii, Prowizorycznemu Rejestratorowi w Inspektoracie Szkolnym w Nowym Mieście, do gr. X. (Nr BP-4858/39).
- 12) Nowaczyk Salomei, Prow. Rejestr. w Inspektoracie Szkolnym w Tczewie, do gr. X. (Nr BP-4857/39).
- 13) Bohdanowicz Jadwidze, Prowiz. Starszemu Rejestratorowi w Państw. Liceum Mechanicznym w Grudziądzu, do gr. X. (Nr BP-4839/39).
- 14) Beszczyńskiemu Władysławowi, woźnemu w I Państw. Liceum i Gimnazjum w Chełmnie, do gr. XI. (Nr BP-4882/39).
- 15) Karbowskiemu Michałowi, woźnemu w Państw. Gimnazjum Kupieckim we Włocławku, do gr. XI. (Nr BP-4886/39).
- 16) Kosznikowi Franciszkowi, woźnemu w Państw. Liceum i Gimnazjum w Kościerzynie, do gr. XI. (Nr BP-4881/39).
- 17) Lewińskiemu Janowi, woźnemu w Państw. Liceum i Gimnazjum w Chojnicach, do gr. XI. (Nr BP-4879/39).
- 18) Ługowskiemu Janowi, woźnemu w I Państwowym Liceum i Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu, do gr. XI. (Nr BP-4885/39).
- 19) Markowskiemu Alojzemu, woźnemu w II Państw. Liceum i Gimnazjum w Grudziądzu, do gr. XI. (Nr BP-4883/39).
- 20) Nowakowi Edwardowi, woźnemu w III Państwowym Liceum i Gimnazjum w Grudziądzu, do gr. XI. (Nr BP-4877/39).
- 21) Nowakowi Romanowi, woźnemu w Państw. Liceum i Gimnazjum w Brodnicy, do gr. XI. (Nr BP-4884/39).
- 22) Nowakowi Janowi, woźnemu w III Państw. Liceum i Gimnazjum w Grudziądzu, do gr. XI. (Nr BP-4878/39).
- 23) Pasińskiemu Władysławowi, woźnemu w Państw. Gimnazjum w Skępem, do gr. XI. (Nr BP-4876/39).
- 24) Stachowskiemu Leonardowi, woźnemu w I Państw. Liceum i Gimnazjum w Chełmnie, do gr. XI. (Nr BP-4880/39).

- 25) Szołdzie Stanisławowi, woźnemu w Państw. Żeńsk. Gimnazjum Krawieckim w Toruniu, do gr. XI. (Nr BP-4887/39).
- 26) Kinowskiemu Leonowi, Kanceliście w Państwowym Gimnazjum Rolniczym w Grudziądzu, do gr. XI.

Mianowani z dniem 1 maja 1939 r.:

Jania Wojciech, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu, nauczycielem tegoż zakładu. (BP-11739/39).

Leśniewicz Ryszard, kontr. naucz. I Państw. Liceum i Gimn. im. Kr. Bolesł. Chrobrego w Grudziądzu, nauczycielem tegoż zakładu. (BP-11351/39).

Miśniakiewiczowa Zofia, kontr. naucz. Państwowego Liceum i Gimn. im. R. Traugutta w Lipnie, nauczycielką tegoż zakładu. (BP-10495/39).

Sommer Feliks, kontr. naucz. I Państw. Liceum i Gimn. im. M. Kopernika-Filia w Toruniu, naucz. tegoż zakładu. (BP-11857/39).

Szarecki Stefan, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. im. B. Krzywoustego w Nakle, naucz. tegoż zakładu. (BP-13151/39).

Sztajgerwaldówna Janina, kontr. naucz. II Państw. Liceum i Gimn. im. Marsz. Edwarda Śmigłego-Rydza w Bydgoszczy, naucz. tegoż zakładu. (BP-10411/39).

Ks. Szymański Brunon, kontr. naucz. religii Państw. Liceum i Gimn. w Świeciu, naucz. religii tegoż zakładu. (BP-10648/39).

Przeniesieni z dniem 1 maja 1939 r.:

Kowska Aniela, naucz. publ. szkoły pow. w Mieroszynie, pow. morskiego, na stanowisko naucz. publ. szkoły powsz. st. III Nr 2 w Grudziądzu. (BP-12641/39).

Piotrowski Paweł, naucz. publ. szkoły pow. st. II w Drozdzienicy, pow. tucholskiego, na stanowisko naucz. publ. szkoły powsz. st. III w Wielgim, gm. Czarne, pow. lipnowskiego. (BP-14380/39).

Przeniesieni w stan spoczynku:

Ewald Hieronim, kierownik publ. szkoły powsz. w Bydgoszczy, z dniem 30 kwietnia 1939 roku. (BP-10602/39).

Gorzkówna Zofia, naucz. publ. szkoły pow. w Ciechocinie, pow. chojnickiego, z dniem 30 kwietnia 1939 r. (BP-11304/39).

Kawecki Czesław, naucz. publ. szkoły pow. w Mazowszu, pow. lipnowskiego, z dniem 31 maja 1939 r. (BP-13443/39).

Marchwicka Janina, naucz. publ. szk. powsz. w Inowrocławiu, z dniem 31 maja 1939 roku. (BP-14538/39).

Piechota Franciszek, naucz. publ. szkoły powsz. w Dobrczu, pow. bydgoskiego, z dniem 31 maja 1939 r. (BP-12179/39).

Winogrodzka Emilia, naucz. publ. szkoły powsz. w Wąbrzeźnie, z dniem 31 maja 1939 r. (BP-14012/39).

powsz. w Parchaniu, pow. inowrocławskiego, z dniem 31 maja 1939 r. (BP-12404/39).

Wyrwińska Wanda, naucz. publ. szkoły powsz. w Toruniu, z dniem 30 kwietnia 1939 r. (BP-11552/39).

Zuchowski Leonard, kierownik publ. szkoły powsz. w Koronowie, pow. bydgoskiego, z dn. 31 sierpnia 1939 r. (BP-5096/39).

Zubczewska Stefania, naucz. publ. szkoły

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

126.

Lista dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej, złożonych za pośrednictwem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

L. p.	Nazwisko i imię ofiarodawcy	stanowisko	wyszczególnienie
1	Przybylska Sabina	naucz. p. s. p. obw. chełmińskiego	zł 18,— potrącane z uposażenia w czasie od 1. VI. 1938 r. do 28. II. 1939 r. po zł 2,— miesięcznie
2	Golik Władysław	naucz. Państw. Lic. i Gimn. w Wąbrzeźnie	zł 110,— jako część wyrównania poborów przypadających w maju 1939 r.
3	Szelatyńska Anna	naucz. p. s. p. obw. gruzdzickiego	obligację 6% Pożyczki Narodowej nr 1894701 wartości imiennej złotych 50,— z kuponami procentowymi od nru 11 do nru 20
4	Szelatyński Józef	naucz. p. s. p. obw. gruzdzickiego	obligację 6% Pożyczki Narodowej nr 0728605 wartości imiennej złotych 50,— z kuponami procentowymi od nru 11 do nru 20
5	Knasiakowski Alfons	naucz. p. s. p. w Nakle nad Notecią	obligację 6% Pożyczki Narodowej nr 1895179 wartości imiennej złotych 50,— z kuponami procentowymi od nru 11 do nru 20
6	Kühner Karol	naucz. p. s. p. w Nakle nad Notecią	obligację 6% Pożyczki Narodowej nr 2960852 wartości imiennej złotych 100,— z kuponami procentowymi od nru 11 do nru 20
7	Jagielski Stanisław	woźny Państw. Lic. Pedagog. w Bydgoszczy	obligację 6% Pożyczki Narodowej nr 1065766 wartości imiennej złotych 50,— z kuponami procentowymi od nru 11 do nru 20
8	Alabrudziński Marceł	woźny Państw. Liceum i Gimnazjum we Włocławku	zł 5,— do potrącenia w ratach miesięcznych po zł 2 gr 50 od 1 maja 1939 roku.

Kuratorium zaznacza, że ofiary na F. O. N. w postaci obligacji i innych papierów wartościowych powinny być nadsyłane do Kuratorium wyłącznie listami wartościowymi lub też składane osobiście na podstawie pokwitowań imiennych.

Lista subskrybentów 5% Pożyczki i 3% Bonów Obrony Przeciwlotniczej, którzy zadeklarowali obligacje i bony na Fundusz Obrony Narodowej, będzie ogłoszona po dokonaniu całkowitej spłaty należności na Pożyczkę.

127.

SPRAWOZDANIE
z ruchu wycieczkowego w szkolnych schroniskach wycieczkowych
Okręgu Szkolnego Pomorskiego w roku 1938.

L. p.	Miejscowość	Nazwa zakładu i adres	Chłopców	Dziewcząt	Razem	Noclegów
1	Brodnica	Pryw. Liceum i Gimnazjum Ż. Tow. Gimn. Żeńskiego, ulica Kamionka 18	97	24	121	136
2	Bydgoszcz	II Państw. Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego, ul. Grodzka 18.	205	25	230	625
3	Chełmno	Publ. Szkoła Powszechna Nr 2 stopnia III (żeńską), ul. 22 Stycznia 4	183	32	215	278
4	Chojnice	Publ. Szkoła Powszechna Nr 1 stopnia III męska, ul. Człuchowska Nr 23—25	123	50	173	198
5	Ciche	Publiczna Szkoła Powszechna stopnia II	77	103	180	208
6	Ciechocinek	Publ. Szkoła Powsz. im. Marszałka J. Piłsudskiego stopnia III, ul. Toruńska	283	204	487	662
7	Czersk	Publ. Szkoła Powsz. Nr 1 stopnia III, ul. Szkolna 3	21	5	26	26
8	Gdynia	1) Publ. Szkoła Powsz. Nr 1 stopnia III, ul. 10 Lutego	1463	1037	2500	4671
9	Gdynia	2) Internat Szkoły Żeń. Przysposobienia Zawodowego, ul. Morska 77	266	301	567	2150
10	Gdynia-Chylonia	Publ. Szkoła Powsz. Nr 10 stopnia III	28	5	33	70
11	Gdynia-Oksywie	Publ. Szkoła Powsz. Nr 4 stopnia III	64	27	91	270
12	Gdynia-Orłowo	Publ. Szkoła Powsz. Nr 8 stopnia III	56	45	101	275
13	Golub	Publ. Szkoła Powsz. stopnia III	12	—	12	37

L. p.	Miejscowość	Nazwa zakładu i adres	Chłopców	Dziewcząt	Razem	Noclegów
14	Hel	Publ. Szkoła Powsz. stopnia III	75	21	96	120
15	Inowrocław	Szkoła Rolnicza Pomorskiej Izby Roln., ul. Św. Mikołaja 8 .	499	342	841	885
16	Jastarnia-Bór	Nadmorska Kolonia Wakacyjna Kuratorium O. S. Pom.	425	372	797	6582
17	Kartuzy	Publ. Szkoła Powsz. Nr 1 stopnia III, ul. 3 Maja 14 . . .	551	229	780	987
18	Karwia	Publ. Szkoła Powsz. stopnia I .	28	41	69	79
19	Kruszwica	Publ. Szkoła Powsz. im. Jana Kasprowicza stopnia III, ulica Jana Kasprowicza 4	476	188	664	705
20	Ostrzyce	Publ. Szkoła Powsz. stopnia I .	52	33	85	102
21	Pelplin	Publ. Szkoła Powsz. stopnia III	48	14	62	66
22	Puck	Publ. Szkoła Powsz. stopnia III	177	68	245	408
23	Świecie	Publ. Szkoła Powsz. stopnia III ul. Sienkiewicza 3	69	—	69	71
24	Tczew	Szkolna Przystań Wioślarska .	177	36	213	282
25	Toruń	Publ. Szkoła Powsz. Nr 1 st. III, Plac Św. Katarzyny 8	485	128	613	751
26	Toruń	Przystań Wioślarska Szkół Średnich Państw. Liceum i Gimnazjum im. Kopernika	nieuruchomiona			
27	Tuchola	Państw. Liceum i Gimnazjum .	37	—	37	37
28	Wejherowo	Publ. Szkoła Powsz. męska stopnia III	133	32	165	199
29	Wiele	Publ. Szkoła Powsz. stopnia II .	31	5	36	36
30	Wielka Wieś Władysławowo	Publ. Szkoła Powsz. stopnia II .	231	208	439	579
31	Włocławek	Publ. Szkoła Powsz. żeńska Nr 7 stopnia III, ul. Stodolna (Plac Staszica 1)	350	280	630	703
32	Zarnowiec	Publ. Szkoła Powsz. stopnia I .	121	116	237	257
Razem korzystało:			6843	3971	10814	22465

128.

Szkolne Schroniska Wycieczkowe Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

W okresie letnim 1939 r. czynne będą w Okręgu Szkolnym Pomorskim następujące szkolne schroniska wycieczkowe:

Brodnica nad Drwęcą — Prywatne Liceum i Gimnazjum Żeńskie Tow. Gimnazjum Żeńskiego ul. Kamionka 18. Łóżka z siennikami i pościelą. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Bydgoszcz — Państw. Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego — ul. Grodzka 18. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Chełmno — Publiczna Szkoła Powszechna Nr 2 st. III — ul. 22 Stycznia 4. Łóżka z siennikami. — Opłata za nocleg 30 gr. — Ogółem 40 miejsc. — 20 łózek.

Chojnice — Publiczna Szkoła Powszechna Nr 1 st. III — ul. Człuchowska Nr 23-25. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Ciche (pow. lubawski, poczta Ciche, st. kol. Brodnica, Kaługa lub Tama Brodzka) — Publiczna Szkoła Powszechna st. II. — Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łózek.

Ciechocinek — Publiczna Szkoła Powszechna im. Marszałka Piłsudskiego st. III — ul. Toruńska. Łóżka z pościelą. — Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr z własną bielizną pościelową, 60 gr z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł z pościelą schroniskową za każdą noc. — 30 łózek.

Czersk — Publiczna Szkoła Powszechna Nr 1 st. III — ul. Szkolna 3. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łózek.

Gdynia:

1. **Schronisko w Publ. Szkole Powszechnej Nr 1 st. III**, przy ulicy 10 Lutego. — Schronisko ma stałe pomieszczenie na poddaszu; — w czasie feryj oraz zależnie od potrzeby urządza się pomieszczenia w izbach lekcyjnych. Łóżka z materacami i pościelą. Opłata dla młodzieży szkolnej 50 gr z własną bielizną pościelową, 1 zł z pościelą schroniskową za każdą noc, posiłki ewent. utrzymanie na miejscu. — 130 łózek.

2. **Schronisko w Internacie Szkoły Żeńskiej Przysposob. Zawodowego** przy ul. Morskiej 77. Łóżka z materacami, wyżywienie na miejscu, natryski. Cena noclegu wraz z pościelą 1 zł. — 40 łózek.

Gdynia-Chylonia — Publ. Szkoła Powszechna Nr 10 st. III. — Opłata za nocleg 30 gr, posiłki na miejscu. — 20 łózek.

Gdynia-Oksywie — Publ. Szkoła Powszechna Nr 4, st. III. — Opłata za nocleg 30 gr, posiłki na miejscu. — 20 łózek.

Gdynia-Orłowo — Publ. Szkoła Powszechna Nr 8 st. III. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łózek.

Golub — Publ. Szkoła Powszechna st. III — przy ulicy Zamkowej. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łózek.

Hel — Publ. Szkoła Powszechna st. III. — Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Inowrocław — Szkoła Rolnicza Pomorskiej Izby Rolniczej, ul. Św. Mikołaja 8. Schronisko może być wykorzystywane w okresie od kwietnia do października. Schronisko posiada 10 sienników zapasowych, pomieścić zatem może 40 osób. — Opłata za nocleg: łóżko 50 gr i dodatkowo za użycie bielizny pościelowej 20 gr. — 30 łózek.

Jastarnia-Bór — **Nadmorska kolonia wakacyjna** — Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego. (Tel. Nr 33). Odległość od stacji kolejowej 1 kilometr. — W czasie od maja do 20 czerwca i od 24 sierpnia do końca września pozostaje do dyspozycji wycieczek. W okresie feryj letnich służy jako dom wypoczynkowy dla młodzieży szkolnej. Budynek posiada oświetlenie elektryczne, kanalizację oraz wodę bieżącą. — Opłata za nocleg 50 gr z własną bielizną pościelową, 1 zł z pościelą schroniskową za każdą noc. 130 łózek.

Kartuzy — Publ. Szkoła Powszechna st. III, ul. 3 Maja 14. Schronisko stałe, może pomieścić 120 osób, posiada 40 łózek z materacami i 80 sienników. — Opłata za nocleg 50 gr., posiłki na miejscu. — 40 łózek.

Karwia (pow. morski), poczta Krokowo w sezonie letnim Karwia) — Publ. Szkoła Powszechna st. I. — Opłata za nocleg 30 gr. — 15 łózek.

Kruszwica — Publ. Szkoła Powszechna im. Jana Kasprówicza st. III, ul. Jana Kasprówicza 4. — Opłata za nocleg 30 gr. — 30 łózek.

Ostrzyce (pow. kartuski, poczta Goręczyno, st. kol. Wieżyca). — Publ. Szkoła Powszechna st. I. — Zgłaszać się w razie nieobecności nauczyciela do sołtysa. — Opłata za nocleg 30 gr. — 10 łózek.

Pelplin — Publ. Szkoła Powszechna st. III. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. 20 łózek.

Puck — Publ. Szkoła Powszechna st. III. — Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. 20 łózek.

Świecie — Publ. Szkoła Powszechna st. III., ul. Sienkiewicza 3. — Opłata za nocleg 30 gr. — Posiłki na miejscu — natryski. — 10 łózek.

Toruń:

1. **Publ. Szkoła Powszechna Nr 1 st. III** — Plac św. Katarzyny 8 (najbliżej do Schroniska ze stacji kol. Toruń-miasto). Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

2. **Przystań Wioślarska Szkół Średnich Państw. Liceum i Gimn. im. Kopernika**. Schronisko dla kajakowców. Łóżka z materacami i pościelą. Opłata za nocleg 50 gr. — 10 łózek.

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział w Toruniu opiekuje się przybyłymi wycieczkami. Listy należy adresować na tydzień przed przyjazdem pod adresem Zarządu Oddziału. Toruń, Ratusz, Rynek Staromiejski.

Tuchola — Państw. Liceum i Gimnazjum. Łóżka z materacami. — Opłata za nocleg 30 gr. 20 łózek.

Tczew — Szkolna Przystań Wioślarska na Żuławach ze schroniskiem wycieczkowym dla młodzieży. Posiada dwie sypialnie, świetlicę, kuchnię, schron na łódzie i kajaki oraz użytkowe poddasze. Miejsca zamawiać pod adresem: Dyr. Państw. Liceum i Gimn. męskiego w Tczewie. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Wejherowo — Publ. Szkoła Powszechna st. III przy ul. OO. Reformatorów 16. Łóżka z materacami ewent. pościelą. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Starostwo Morskie, ref. turystyki w Wejherowie — udziela informacji z zakresu turystyki.

Wiele (pow. chojnicki, poczta Wiele, st. kol. Karsin — w pobliżu jezioro Wdzydze). — Publ. Szkoła Powszechna st. II, przy ul. Szkolnej Nr 5. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Wielka Wieś-Władysławowo (pow. morski) Publ. Szkoła Powszechna st. II. Łóżka z materacami. Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Włocławek — Publ. Szkoła Powszechna Żeńska Nr 7 st. III, ul. Stodoła (Plac Staszica 1). Łóżka z pościelą. Opłata za nocleg: 1. dla młodzieży szkolnej 30 gr. z własną bielizną pościelową, 60 gr. z pościelą schroniskową za każdą noc; 2. dla dorosłych 1 zł z pościelą schroniskową za każdą noc. — 20 łózek.

P. Tow. Krajoznawcze — Oddział we Włocławku opiekuje się wycieczkami. Listy należy kierować pod adresem Oddziału P. Tow. Krajoznawczego we Włocławku, ul. Słowackiego 1a, na kilka dni przed terminem przyjazdu.

Żarnowiec (pow. morski, st. kol. Krokowo). Publ. Szkoła Powszechna st. I. — Opłata za nocleg 30 gr. — 20 łózek.

Komunikacja: dojazd koleją do Chojnic (75% zniżki kolejowej) z dworca autobusem na rynek, skąd dalej autobusem do Charzykowa (50 groszy).

Obóz dla uczniów szkół średnich.

Czas trwania: 1 — 15 lipca, przyjazd 1 lipca, wyjazd 15 lipca.

Koszt obozu: 35,— zł (trzydzieści pięć złotych).

Pomieszczenie: wspólne sale, łóżka z siennikami.

Wyżywienie: 4 razy dziennie.

Przywieźć należy: ubranie — białe spodnie, granatową marynarkę, czapkę uczniowską, białe trzewiki, kostium treningowy granatowy, kostium pływacki gimnastyczny, kołdrę lub ciepły koc, prześcieradło, jasiek, menażkę, kubek, przybory do jedzenia, mycia i t. d. Zaleca się zabranie instrumentów muzycznych i t. p.

Zgłoszenia na obóz kierować należy do 15 czerwca do Koła Morskiego P. Z. W. F. Tczew, Gimnazjum M. wraz z zadatkim 10,— zł. Pierwszeństwo w przyjęciu będą mieli wcześniej zgłoszeni.

Obóz dla nauczycielek i nauczycieli.

Czas trwania: 15 — 29 lipca, przyjazd 15 lipca, wyjazd 29 lipca.

Koszt obozu: 45,— zł (czterdzieści pięć złotych).

Pomieszczenie: oddzielne, łóżka z siennikami.

Wyżywienie: 4 razy dziennie.

Przywieźć należy: kołdrę lub ciepły koc, prześcieradło, jasiek, kostium pływacki, gimnastyczny, treningowy (ciepły granatowy), przybory do mycia itp. ew. instrumenty muzyczne. Rozrywki towarzyskie w miejscowym Klubie żeglarskim.

Zgłoszenia na obóz: kierować należy do Koła Morskiego PZWF. Tczew, Gimnazjum M. wraz z zadatkim 15,— zł do 15 czerwca. Pierwszeństwo w przyjęciu będą mieli wcześniej zgłoszeni. Zgłaszać się mogą nauczycielki i nauczyciele wszystkich szkół tak państwowych jak i prywatnych.

Komunikat w sprawie obozów żeglarskich, organizowanych przez Polski Związek Wychowawców Fizycznych w Charzykowie.

Koło Morskie P. Z. W. F. urządza nad jeziorem charzykowskim obozy żeglarskie dla uczniów szkół średnich i nauczycielstwa. Obozy mają na celu nauczanie i wydoskonalenie uczestników w żeglarskim (program wyszkolenia na stopień sternika śródlądowego) i w pływaniu, oraz zapoznanie z modelarstwem jachtowym.

Komunikaty „Polskiego Czerwonego Krzyża“.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego **Prof. Wojciech Świątosławski** w dniu 12 marca 1939 r. w następujących słowach dał wyraz swego uznania dla pracy wychowawczej Kół Młodzieży P. C. K.:

„Koła Szkolne Polskiego Czerwonego Krzyża prowadzą niezwykle pożyteczną działalność w szkołach, rozwijając uczucie miłości bliźniego i przygotowując młodzież do służby dla obrony Kraju.

Przez swą działalność Koła PCK uzupełniają pracę wychowawczą szkoły i zasługują na całkowite poparcie i najżyyczliwszą pomoc“.

II. **Udział Nauczycielstwa w pracach „Polskiego Czerwonego Krzyża“.** Powołując się na okólnik Nr 136 Kurat. Okr. Szk. Pomorskiego z dnia 11 maja 1938 r. Nr O-12489/38 Zarząd Okręgu Pomorskiego **Polskiego Czerwonego Krzyża** zwraca się w związku z obchodem 75-lecia Czerwonego Krzyża i 20-leciem Polskiego Czerwonego Krzyża z gorącym apelem do Pp. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcji Szkół Średnich i Ogółu Nauczycielstwa o czynny udział w pracach tego stowarzyszenia wyższej użyteczności publicznej, zwłaszcza przy organizowaniu nowych Kół PCK w szkołach i werbowaniu nowych członków w Tygodniu PCK.

Zarząd Okręgu PCK uprasza również kierownictwa szkół o organizowanie w porozumieniu z Zarządami Oddziałów PCK kursów ratowniczo-sanitarnych i opl. dla młodzieży.

O ile by Zarząd Oddziału nie mógł dostarczyć prelegenta dla kursu, należy się zwrócić do Zarządu Okręgu Pomorskiego w Toruniu, ulica Mickiewicza 2/4.

(Nr O-13634/39).

131.

Komunikat Zarządu Komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w sprawie zamawiania znaczków na świadectwa szkolne za II półrocze 1938/39.

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje Szkół Średnich Ogólnokształcących i Zawodowych, Kierownictwa Publicznych Szkół Zawodowych Doksztalających w Okręgu.

Powołując się na okólnik Nr 126 Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 29 kwietnia 1938 r. (Nr O-11523/38), (Dz. Urz. Kuratorium O. S. Pom. z 1938 r. Nr 5, poz. 91), Zarząd Komitetu Okręgowego przypomina o zamówieniu znaczków na świadectwa szkolne na II półrocze 1938/39 i to:

- a) 10 groszowych dla szkół powszechnych i niższych szkół zawodowych,
- b) 30 groszowych dla szkół średnich i liceów wszystkich typów,

c) 1.— złotych dla abiturientów szkół średnich i liceów wszystkich typów.

Znaczki 10 groszowe dla szkół powszechnych zamawiają Inspektoraty Szkolne, dla szkół średnich i liceów — Dyrekcje. Uprasza się Dyrekcje i Kierownictwa szkół o dopilnowanie, aby każde świadectwo było zaopatrzone w znaczek Towarzystwa.

Zamówienia na znaczki na świadectwa szkolne należy skutecznie do dnia 25 maja 1939 roku. Rozliczenia i przekazania gotówki należy dokonać w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 lipca 1939 r.

Toruń, dnia 21 kwietnia 1939 r.

Sekretarz:
(-) Dr Wł. Sparczyński

Prezes:
(-) Dr A. Ryniewicz

132.

Komunikat w sprawie otwarcia Domu Turystycznego w Nowym Boguminie.

Z okazji organizowania zbiorowych wycieczek na Zaolzie wyłaniała się potrzeba zapewnienia uczestnikom noclegów. W tym celu uruchomiono dzięki staraniom Komitetu Opieki nad Uchodźcami Dom Turystyczny w Nowym Boguminie. Tymczasowo znajdują w Domu pomieszczenie grupy do 50 osób. Tanie i higieniczne noclegi, bo w cenie 1.— zł od osoby, umożliwią wycieczkom ułożyć tak programy, aby nocleg wypadł w Boguminie, najważniejszej stacji węzłowej na Zaolziu.

Sam Bogumin posiada niezwykle atrakcje dla turystów, jak wycieczki (tramwajami) nad Odrę do granicy, połączone ze zwiedzeniem ciekawej linii fortyfikacyj. Miejscowe zakłady przemysłowe, jak fabryka drutu, Huta Hahna oraz największa w środkowej Europie stacja mogą stanowić ważne punkty programu zwiedzania. Z Bogumina możliwe są wycieczki do Orłowej i Łaz (największa spółdzielnia w Polsce, koksownia i t. p.). Liczne linie tramwajowe, autobusowe i kolejowe umożliwiają planowanie wyjazdów po całym powiecie fryszackim.

Komitet Opieki nad Uchodźcami w N. Boguminie dostarcza wszelkich informacji. Noclegi zamawiać należy w terminie tygodniowym przed przybyciem wycieczki. (Nr O-14734/39).

133.

Komunikat w sprawie wycieczek szkolnych do Krakowa.

Polski Związek Turystyczny Oddział w Krakowie ul. Lubiń 4 podaje do wiadomości, że udziela bezpłatnie wszelkich informacji w sprawie wycieczek szkolnych do Krakowa. Związek zapewnia wycieczkom obsługę w zakresie przewodnictwa, zwiedzania, wyżywienia, noclegów itp. nic dla siebie nie doliczając.

Polski Związek Turystyczny utrzymuje do użytku wycieczek „Ośrodek obsługi turystycznej” naprzeciw Dworca Kolejowego. W ogrodzie znajduje się obszerny pawilon restauracyjny, dostarczający wyżywienia po cenach najniższych (przy czym rodzaj pożywienia i jakość podlegają nadzorowi Związku), umywalnie itp. Ogródzony teren z ławkami ułatwia wycieczkom chwilowe zatrzymanie się i zbiórki.

Związek Turystyczny prowadzi we własnym zarządzie dom kwater masowych (w Rynku Głównym, w Pałacu „pod Jagnięciem”). W szeregu sal i pokoi mieści się 450 łóżek sprężynowych z kompletną pościelą. Na miejscu znajduje się tania bagażownia oraz bufet i sklep z pamiątkami. Ceny noclegów skalkulowane są nisko, poza tym Związek Turystyczny ma w ewidencji szereg kwater jedno i dwuosobowych. (O-14597/39).

134.

Komunikat w sprawie przeniesienia Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium Okr. Szk. Pom. w Toruniu do własnego lokalu.

Z dniem 8 maja 1939 r. Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium O. S. Pom. została przeniesiona do nowego lokalu przy ul. Sienkiewicza 2 — 1 p., nr tel. 10-87.

Wypożyczalnia i czytelnia Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej czynna jest codziennie przed południem od godz. 11 do 14 (w soboty od godz. 11 do 13) i po południu w poniedziałki, środy, czwartki, piątki i soboty od godz. 16,30 do 19,30.

Z biblioteki mogą korzystać: a) nauczyciele szkół państwowych i prywatnych wszystkich typów z Okręgu Szkolnego Pom., b) pracownicy administracji szkolnej, c) słuchacze Państwowego Pedagogium w Toruniu, d) instytucje, upoważnione przez Kierownictwo O. B. P.

Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna jako centrala wysyłkowa na cały Okręg Szkolny Pomorski wysyła na pisemne zamówienie czytelnikom z poza Torunia książki pocztą, po nadesłaniu zaświadczenia o pełnieniu obowiązków służbowych. Nauczycielstwo zamiejscowe korzysta przy zwrocie książek wysyłanych pod adresem Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej z 50% zniżki od opłaty pocztowej. W tym celu należy na paczce obok dokładnego adresu biblioteki, imienia i nazwiska nadawcy napisać: „Książki — zwykła”. (Dziennik Taryf z dnia 23 grudnia 1936 r., nr 16. Zarządzenie Min. Poczty i Tel. z dnia 17 grudnia 1936 r. § 1 p. 1936 — 4).

135.

WYKAZ NABYTEKÓW

Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej
Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Pedagogika, metodyka, dydaktyka.

Adamski St. biskup. Szkoła wedle nauki kościoła i uchwał synodu. Poznań 1939 s. 39	1996
Ankiewiczowa M. Racjonalne wychowanie dzieci do lat 7-miu. W-wa 1938 s. 148	1993
Blaustein L. Wpływ wychowawczy filmu. Lw. (b. r.) s. 46	2004
Chęciński J. Szkoła w społeczeństwie amerykańskim. W-wa 1936 s. 590	2016
Czystowski J., Kowalewski M. Jak realizować nowy program przyrody martwej. W-wa 1934 s. 67	1936
Daszkiewicz B., Flisak J. Zasady nauczania sportu. Technika, taktyka, zaprawa. Podręcznik dla instruktora. W-wa 1938 s. 304	1952
Denelówna Z. Twórczość pedagogiczna Jana Władysława Dawida. W-wa 1935 s. 224	1794
Dobraniecki St. Inscenizacja w szkole powszechnej. W-wa 1935 s. 95	1940
— Organizacja pracy w kl. II na podstawie nowych programów. Wyd. 4. W-wa (b. r.) s. 73	1935
Dobraniecki St., Kotarbiński M., Litwin A. Nauka czytania i pisanie w klasie I-ej na podstawie nowego programu. W-wa 1934 s. 77	1938
Dobraniecki St., Slifirski K. Analiza figur liczbowych Lay'a i Rusieckiego. W-wa 1934 s. 37	2006
Gnoińska H. Nauczanie wierszy w I-szym oddziale szkoły powszechnej. Wyd. 2. W-wa 1932 s. 77	1921
Godecki St. Rola nauczyciela i praca ucznia w spółdzielni uczniowskiej. W-wa 1938 s. 21	1793
Greb K. Pomoce naukowe, ich istota i stosowanie. W-wa 1934 s. 98	1944
Huber I., Czyżycki W. Jak wykonać samemu pomoce naukowe. W-wa 1931—32 cz. 2—3, s. 53, s. 148	1989

Karp Cz. Rysunek na I szczeblu programowym. W-wa (b. r.) s. 92	1942	Truchim St. Szkolnictwo łotewskie. W-wa 1939 s. 47	4418
Kiełczewska M. Ćwiczenia na mapie topograficznej w gimnazjum. Lw. 1938 s. 30	1964	Żakówna M. Wycieczkowanie młodzieży. Lw. 1938 s. 39	1980
Konarski K. Dzieje szkolnictwa w b. Królestwie Kongresowym. 1915—1918. Kraków 1923 s. 280	2010	Filozofia, psychologia, logika.	
Kryński M. Ocenianie piśmiennych prac szkolnych. W-wa 1936 s. 64	1928	Adler A. Znajomość człowieka. Charakter. Wyd. 3. W-wa (b. r.) s. 288	1917
Kuchta J. Książka zakazana jako przedmiot zainteresowań młodzieży w okresie dojrzewania. W-wa (b. r.) s. 153	1931	Arystoteles. Etyka Nikomachejska. Księga pierwsza i druga. Lw. 1938 s. 80	1927
Kulpa J. Czytanki i lektura w szkole powszechnej. Kr. 1937 s. 104	1926	Grzegorzewska M. Psychologia niewidomych. W-wa (b. r.) s. 348	2017
Kwaśnicowa Z. Zbiór płaśów. W-wa 1937 s. 470	4077	Jevons St. W. Logika. W-wa 1936 s. 294	1988
Lipski J. Archiwum Kuratorii Wileńskiej X. A. Czartoryskiego. Kr. 1926 s. 308	2011	Rowid H. Psychologia świadczenia i problem sugestii. Lw. 1938 s. 50	1958
Litwin A. Organizacja wycieczek na podstawie nowych programów. W-wa 1934 s. 82	1946	Scheler M. O zjawisku tragiczności. Lw. 1938 s. 40	1956
Machowski St. Wychowanie gospodarcze w nowych programach. Wyd. 2. W-wa 1934 s. 69	1934	Szuman St. Charakter jako wyższa forma przystosowania się do rzeczywistości. Lw. 1938 s. 32	1959
Makosińska J. Etnografia Polski w nauczaniu geografii. Objaśnienia na fryzach ludowych Pillatiego. Lw. 1931 s. 77	1965	— Czy filozofia jest potrzebna. Lw. 1938 s. 30	1960
Mazur A. Ćwiczenia z zakresu geometrii w nowym programie. W-wa 1934 s. 96	1939	Witwicki Wł. Co to jest dyskusja i jak ją trzeba prowadzić. Lw. 1938 s. 28	1961
Mayzner T. Jak realizować nowy program śpiewu. W-wa 1934. cz. 2 s. 84	1948	— Psychologia. T. 1—2. Lw. 1930 s. 480, 416	2023
Mościcki M., Witek J. Ogródek szkolny w wychowaniu i nauczaniu. W-wa 1934 s. 71	1945	Nauki społeczne, polityka, prawo.	
Piasecki E. Higiena szkolna. W-wa 1939 s. 40	2002	Chmielewski Z. Podręcznik spółdzielczości. Wyd. 2. W-wa 1937 s. 175	1923
Podkulska H. Środowisko wiejskie. Lw. 1938 s. 32	1962	Iserzon E. Postępowanie administracyjne. Kr. 1938 s. 224	1797
Radlińska H. Stosunek wychowawcy do środowiska społecznego. Szkice z pedagogiki społecznej. W-wa 1935 s. 323	1922	K. J. Budowa nowego ładu. Poznań 1938 s. 159	1326
Radomska-Strzemecka H. Monografia testu definicji. Studium z zakresu logiki dzieci i młodzieży. W-wa 1932 s. 254	2015	— Praca, jej znaczenie i godność. Poznań 1939 s. 157	1842
Roguska Z., Zarembina E. Pożegnanie szkoły. Materiał na uroczystości zakończenia roku szkolnego. W-wa 1932 s. 86	1950	— Społeczna służba kościoła. Poznań 1938 s. 166	1409
Rowid H. Młodzież współczesna w świetle własnej opinii. Uwagi o kulturze młodzieży szkół średnich. Kraków 1936 s. 72	1991	Kozakówna L. Kształcenie młodzieży do handlu według systemu Baty. Kraków 1936 s. 46	2003
Rubczyński W. Problem kształtowania charakteru. Poznań (1938) s. 128	1951	Kulikowski J. Zagadnienie gospodarcze Wielkiego Pomorza. Toruń 1939 s. 31	1998
Schreiber I. Ściąga w praktyce szkolnej. Kraków 1938 s. 128	1987	Młodzież sięga po pracę. W-wa 1938 s. 88	4078
Skierczyński M., Mazurkowska A. Gry sportowe. Podręcznik metodyczny nauczania piłki siatkowej, koszykowej, haseł i szczypiornia-ka. W-wa 1936 s. 253	1930	Pamiętniki lekarzy. W-wa 1939 s. 678	2019
Skowron St. Dziedziczność i wychowanie. W-wa 1934 s. 15	1599	Piasecki W. J. Tranzyt niemiecki przez Polskę. Toruń 1935 s. 188	2025
Szczerba T. Nauczanie podstaw gramatyki języka polskiego w szkole powszechnej. W-wa 1934 s. 95	1947	Prawo o stowarzyszeniach. Z rozporządzeniami wykonawczymi. W-wa 1933 s. 31	1798
Szurek J. F. Podstawy nauczania arytmetyki i geometrii w szkole powszechnej. Lublin 1937 s. 215	1992	Znaniński Fl. Socjologia walki o Pomorze. Toruń 1935 s. 48	1806
		Historia, kultura.	
		Feldman J. Antagonizm polsko-niemiecki w dziejach. Toruń 1934 s. 57	1805
		Górski A. Ku czemu Polska szła. Wyd. 4. Lw. 1938 s. 220	
		Jarzębowski J. Węgierska polityka Traugutta. W-wa 1939 s. 24	1999
		Inglot St. Historia społeczna i gospodarcza średniowiecza. Lw. 1938 s. 312	2022

Konopczyński Wł. Polska a Szwecja. Toruń 1935 s. 48	1802	Galon R. Dolina dolnej Wisły. Przewodnik krajoznawczy. Toruń 1935 s. 111	1801
Kostrzewski J. Kultura przedhistoryczna województwa pomorskiego. Toruń 1928 s. 38	2032	Małczewski R. Tatry i Podhale. Poznań (b. r.) s. 206	1982
Lipiński W. Walka zbrojna o niepodległość Polski. W-wa 1935 s. 486	2021	Ruch regionalistyczny w Europie. Książka zbiorowa pod redakcją A. Patkowskiego. W-wa 1934. T. 1—2 s. 428, 396	1924
Tymieniecki K. Misja polska w Prusiech i sprowadzenie Krzyżaków. Toruń 1935 s. 52	2030	Smoleński J. Morze i Pomorze. Poznań (b. r.) s. 172	1983
Zajączkowski St. Podbój Prus i ich kolonizacja przez Krzyżaków. Toruń 1935 s. 57	2031	— Wielkopolska. Poznań (b. r.) s. 156	1984
— Zarys dziejów Zakonu krzyżackiego w Prusiech. Toruń 1934 s. 74	1804	Stelmachowska B. Rok obrzędowy na Pomorzu. Toruń 1933 s. 271	2027
		Wasylewski St. Lwów. Poznań (b. r.) s. 172	1985

Literatura, językonawstwo.

Adamczewski St. Serce nienasycone. Książka o Żeromskim. Poznań (b. r.) s. 437	2020
Drogoszewski A. Pozytywizm polski. Lw. 1934 s. 68	1795
Lehr-Splawiński T. Szkice z dziejów rozwoju i kultury języka polskiego. Lw. 1938 s. 209	1853

Nauki matematyczno-przyrodnicze.

Colerus E. Od tabliczki do różniczki. Matematyka dla wszystkich. Lw. 1938 s. 359	2012
Fischer A. Zarys etnograficzny województwa pomorskiego. Toruń 1929 s. 70	2033
Hartl K. Świat rzeczy wielkich i małych. Lw. 1938 s. 295	2014
Hirszfeldowa H. Z zagadnień dziedziczności i eugeniki. W-wa 1937 s. 78	1929
Kleczkowski A. Świat chorobotwórczych bakterii. Lw. (b. r.) s. 50	1973
Latinik-Vetulani I. Krążenie pierwiastków w przyrodzie. Lw. (b. r.) s. 58	1979
Łomnicki A. Wielościany umiarowe. Lw. 1939 s. 72	1972
Mikołajski J., Wodziezko A. Zarys fizjograficzny Pomorza. Toruń 1929 s. 87	2028
Nowicki S. Wrogowie i sprzymierzeńcy naszych lasów, sadów i pól ze świata owadów. W-wa (b. r.) s. 54	1977
Pawłowski L. K. Z biologii pijawek. Lw. (b. r.) s. 39	1978
Schrenzel E. H. Bracia z całego świata. Mała etnografia. Lw. 1938 s. 296	2013
Szarski H. Plązy. Lw. (1939) s. 50	1975
Szymkiewicz D. Botanika. Podręcznik dla szkół akademickich. Wyd. 2. Lw. 1936	—
Wodziezko A. Zabytki przyrody na Pomorzu. Toruń 1929 s. 37	2029
Wojtusiak R. Instynkt i jego przejawy w świecie zwierzęcym. Lw. (b. r.) s. 70	1976

Geografia, regionalizm.

Frankowski E. Kalendarz obrzędowy ludu polskiego. W-wa (b. r.) s. 80	1966
---	------

Książek, przy których nie podano sygnatury, nie wypożycza się poza obręb biblioteki.

136.

Nowe wydawnictwa.

Parametr, czasopismo poświęcone nauczaniu matematyki w szkołach powszechnych.

Z dniem 1 stycznia 1939 r. zostało wznowione wydawnictwo „Parametr”, które pod redakcją p. A. M. Rusieckiego ukazuje się w nakładzie Drukarni i Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu. „Parametr” ukazywał się już na przestrzeni lat 1930—1932.

Zmianie zasadniczej przy wznowieniu uległ dawniejszy program czasopisma. „Parametr” w nowym wydaniu jest przeznaczony dla P. T. Nauczycieli Szkół Powszechnych. Ma on być dla nich lekturą pomocniczą przy nauczaniu tego niewątpliwie trudnego przedmiotu — matematyki. Czasopismo to ukazuje się raz na miesiąc.

Prenumerata wynosi 4 zł rocznie.

Rocznik „XX-lecie Żołnierza Obywatela”.

W związku z wykończeniem budowy Domu Żołnierza we Lwowie Zarząd Towarzystwa Budowy Domu Żołnierza wydał rocznik kalendarzowy p. t. „XX-lecie Obywatela Żołnierza”.

Rocznik wyszedł z druku w miesiącu kwietniu 1939 r.

Forma zewnętrzna: 29 × 21 cm; okładka z artystycznym rysunkiem trzykolorowym.

Forma wewnętrzna: około 400 stron druku, szereg artykułów o zagadnieniu obrony kraju, propagujących równocześnie ideę żołnierską wśród najszerszych warstw społeczeństwa.

Poszczególne zagadnienia omawiane regionalnie (Małopolska Wschodnia, Śląsk, Pomorze, Wielkopolska, Wileńszczyzna i t. p.), jednakże na tle całości i na od-cinku 20-lecia. Całość bogato ilustrowana, mapki, wykresy etc.

Dla spopularyzowania tego dzieła, znajduje się wewnątrz wolna wkładka z kalendarzem na lata 1939 i 1940.

Cena za egzemplarz wynosi złotych 5 z możliwością rozłożenia na raty. Wydawnictwo to zasługuje na poparcie oraz zainteresowanie się nim instytucji oświatowych, bibliotek samorządowych i szkolnych.

„Silva Rerum” — miesięcznik bibliofilski.

W grudniu ub. r. opuścił prasę Nr 1—2 miesięcznika „Silva Rerum” po kilkuletniej przerwie. Miesięcznik, jako organ Towarzystwa Miłośników Książki, jest poświęcony przede wszystkim zagadnieniom związanym z życiem książki, czytelnictwem i t. p., porusza jednak również wiele innych zagadnień z życia kulturalnego w Polsce. Wydawnictwo to zasługuje na uwagę pracowników oświatowych, w szczególności zaś bibliotekarzy.

Tadeusz Sinko: Klasyczne przysłowia w polszczyźnie. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 120. Zł. 2.60.

Prof. Bystron (Przysłowia polskie 1933) zajął się przysłowiami głównie ze stanowiska socjologicznego jako „migawkowymi zdjęciami” dawnego życia i obyczaju polskiego, a zbadanie ich zależności od tradycji greko-rzymskiej zostawił filologom. Tego zadania podjął się filolog klasyczny, by wykazać, że owe tradycje na żadnym innym polu nie sięgnęły tak głęboko, bo aż do ludu, jak w zakresie przysłów, wspólnych wszystkim narodom europejskim, które przechodziły przez szkołę łacińską. Przegląd klasycznych, średniowiecznych i humanistycznych źródeł i zbiorów przysłów i ich polskich opracowań (karty tytułowe są reprodukowane), stanowiący pierwszą część książki prof. Sinki, a ilustrowany przykładami przysłów, tłumaczonych z owych zbiorów, unaocznia drogi, po których klasyczne przysłowia dostały się do szkół i na kazalnice, skąd „spadły” aż do ludu. Druga część książki, to krótkie monografie 12 grup pokrewnych przysłów, których pierwotny sens występuje jasno na rodzimym gruncie greckim, a rozmaite odmianki charakteryzują sposób myślenia tych narodów, które je przyjęły i adoptowały. Częściowe ogłoszenie niektórych z tych monografierek przysłów w pismach codziennych wzbudziły w szerszych warstwach zainteresowanie, co wskazuje, że tego rodzaju badania łatwo trafiają do najszerszych kół. Tym większa jest ich atrakcja dla nauczyciela łaciny, polskiego i jakiegokolwiek języka nowoczesnego i dla ich uczniów, którzy poznaniem źródeł pierwotnego znaczenia przeszło stu przysłów wzbogacą swe wykształcenie humanistyczne i staropolskie i wzmocnią poczucie łączności z resztą Europy o kulturze łacińskiej.

B. Janowski: Tablice synchronistyczne do dziejów powszechnych. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 40. Zł 3.—.

Nowe wydanie tego pomocniczego środka do nauki historii obejmuje 24 tablic z najważniejszymi datami z

dziejów powszechnych tak politycznych jak literatury i kultury od czasów najdawniejszych do ostatnich dni ubiegłego roku. Zestawienie całości materiału jest przejrzyste i przystępne dla szerokiego ogółu, lecz stoi przy tym na poziomie wymagań najwyższych klas szkół średnich i szkół wyższych. Wyłączenie dat osób panujących poza nawias wypadków do odrębnych kolumn daje tablicom szczególniejszej przejrzystości i pogłębłości na całe okresy dziejów. Wolne miejsca pozostałe mogą być użyte na notatki stosownie do indywidualnych potrzeb uczącego się. Uwzględniając tę okoliczność tablice są wydrukowane na dobrym papierze nadającym się do robienia dopisków.

Przeznaczeniem tablic jest przyjęcie z pomocą uczącym się historii, zdającym egzaminy i tym, którzy chcą pamięciowo opanować bogaty materiał historyczny. Gdy dawniej sumienny uczeń sam wpadał na różne pomysły robienia wyciągów z podręczników nie zawsze oczywiście ścisłych, czystych i przejrzystych, a zabierających wiele czasu, to obecnie przy użyciu synchronistycznie ułożonych tablic może sobie w znakomitym stopniu ułatwić pracę.

Stefan Papée. Pogląd na świat młodzieży licealnej. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 48. Z. 1.—.

„Pogląd na świat młodzieży licealnej” jest opracowaniem ankiety, przeprowadzonej w pierwszych klasach licealnych w okręgu szkolnym lwowskim. Młodzież wypowiedziała się w niej swobodnie i szczerze, o życiu rodzinnym, o religii, o nauce i przedmiotach nauczania, o nauczycielach, o życiu koleżeńskim i pracy swej w organizacjach, o wychowaniu estetycznym, o sporcie i wycieczkach. Wypowiedzi dają ciekawy wgląd w życie młodzieży licealnej, wymownie przedstawiają jej troski, niepokoje, dążenia i ideały. Książka jest wiernym zwierciadłem przeżyć młodzieży i znalazła nie tylko potwierdzenie w kontrolnej ankiecie, jaką przeprowadzono w tym roku szkolnym raz jeszcze w klasach licealnych, ale i treść ankiety była przedmiotem konferencji dyrektorskich, które trafność jej ujęcia i wyników uznały. Praca wizytatora Stefana Papée powinna żywo zainteresować zarówno nauczycieli—wychowawców młodzieży, jak i rodziców, jako cenny przyczynek do poznania poglądu na świat współczesnej młodzieży polskiej.

E. Bohner: Der ehrbare Kaufmann. C. I. Opracował dr K. Zagajewski. (Bibl. Niem. T. 66). Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 40. Zł. 0.70.

Każda gałąź nauki szkolnej, a zwłaszcza nauka języków obcych, potrzebuje urozmaicenia i pogłębienia przez dobór właściwej lektury uzupełniającej. Nauka języków w szkołach handlowych napotyka na tym polu na specjalnie wielkie trudności, brak bowiem na razie odpowiednio opracowanych książek, których treść wiązałaby się ze światem zawodowym: kupieckim, przemysłowym i rzemieślniczym. To też dobrze przysłużył się sprawie tej znany pedagog lwowski dr K. Zagajewski, dostosowując do potrzeb młodzieży znane dziełko

E. Bohnera: *Der ehrbare Kaufmann*. Są to zajmujące pogadanki z dziedziny handlu i przemysłu. Materiał jest podzielony według działów produkcji: pierwszą grupę ujęto w tym szczupłym tomiku.

Czytanki nadają się w pierwszym rzędzie dla gimnazjów, liceów i szkół handlowych, jednak i w innych szkołach zawodowych, a nawet ogólnokształcących, będą czytane chętnie i z pożytkiem, nie tylko dla usprawnienia nauki języka niemieckiego, ale i dla nauki samego zawodu.

Dr. T. Felsztyn: Balistyka. Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 118. Zł 2.80.

Zagadnienia związane ze strzelaniem przedstawiają się dla przeciętnego „cywila” zwykle dość tajemniczo. Książka T. Felsztyna „Balistyka” odsłania tę mgłą tajemnicy w sposób przystępny, prowadząc czytelnika poprzez gąszcz skompilowanych zjawisk, związanych ze strzałem, w sposób możliwie prosty, ścieżką pewną. To też przy dojściu do końca książki przekonuje się czytelnik ze zdumieniem, że te rzekomo tak zawiłe zagadnienia są znacznie bardziej zrozumiałe niż by się na pozór wydawać mogło.

W poszczególnych rozdziałach omawia autor wszystkie zjawiska związane ze strzałem, podając kolejno to, co się dzieje w lufie, prawa rządzące ruchem pocisku w próżni i w powietrzu, oraz działanie pocisku u celu. Szczególną uwagę poświęca on trudnemu niewątpliwie, a jednak tak ważnemu zagadnieniu stabilizacji pocisku w locie, wprowadzając w ten sposób czytelnika w samo sedno sprawy konstrukcji nowoczesnych pocisków.

Na koniec przedstawia on zasady strzelania artylerii i broni piechoty. Liczne rysunki i obfite przykłady liczbowe ułatwiają zrozumienie pracy i stanowią pożądaną niewątpliwie ilustrację wywodów teoretycznych.

Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla uczniów szkół licealnych, którym umożliwi pogłębienie tych wiadomości, jakie daje im podstawowe przysposobienie wojskowe w hufcach szkolnych. Ponadto może ona im służyć jako cenna lektura przy nauce fizyki, wzbogacając ich wiedzę ciekawymi wiadomościami, a równocześnie objaśniając, w jaki sposób poszczególne

zasady fizyczne i chemiczne znajdują zastosowanie w tak ważnej dziedzinie obrony państwa. Ponadto książka Felsztyna będzie niewątpliwie chętnie widzianą pomocą w ręku profesorów, którym pozwoli czerpać wiele przykładów tak do ilustracji wykładu matematyki, fizyki względnie chemii jak i tematów do ćwiczeń, a tym samym wypełnić zalecenie Minist. W. R. i O. P. przepajania nauczania tematami wojskowymi.

J. Kędziora. Burza. (Teatr polski żywej). Książnica-Atlas. Lwów — Warszawa. Str. 120. Z. 3.—.

Przywiązanie chłopca do ziemi jest nieśmiertelne a wyraża się pracą, niesłychaną wytrzymałością w walce z klęskami elementarnymi i w utrzymaniu stanu posiadania. Taka zawziętość w walce o ziemię prowadzi nieraz do bójki, a nawet do zbrodni.

Tematem „Burzy” jest właśnie spór i zacięta walka o ziemię. Dwaj bracia żyją w zgodzie do czasu, dopóki nie dochodzi do podziału. Albowiem gdy młodszy brat chce się ożenić i założyć własne gospodarstwo, sprzeciwia się temu żona starszego, u której sprawa niepodzielności gospodarstwa wyrasta niemal do kwestii życia i śmierci. Ona też z pasją i zaciekłością broni się przed wydzieleniem części szwagra, intrygami próbując nie dopuścić do małżeństwa. W końcu, postanawiając pozbyć się szwagra, namawia swego męża, aby zabił brata. Nakłania go z prostą chłopską perfidią, operując prośbą i groźbą, wzbudzaniem zazdrości męża i miłości do dziecka. Lecz zamiast brata pod ciosem siekiery pada jego rywal, a brat cały i zdrowy zjawia się z narzędziem zbrodni, które zostało porzucone. Zna on ponurą tajemnicę, używa więc jej do odzyskania swojej części ojcowizny. Sytuację wyzyskuje jednak bezwzględnie, po chłopsku, twardo, tak, że robiłby wrażenie nawet szantażysty, gdyby nie fakt, że domaga się od brata tylko tyle, ile uważa za słuszną i sprawiedliwą. Ta nieustępliwość gubi go jednak, gdyż starszy brat zdecydowanie przeciwny tak wygórowanym żądaniom młodszego, a rozdrażniony i podniecony kłótnią zabija brata w zamroczeniu alkoholowym.

Sztuka więc odtwarza życie ludzi, doprowadzonych do zbrodni przez fanatyczne przywiązanie do ziemi. Jako taka jest świetnym ostrzeżeniem dla tych, u których przywiązanie do ziemi przechodzi w fanatyzm.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedynczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

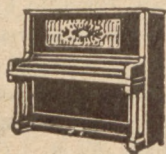
Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, 1/2 strony zł 55,—, 1/4 strony zł 30,—, 1/8 strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyncze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Wszelkich wpłat na Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Pom. należy dokonywać za pośrednictwem P.K.O., konto czekowe Nr 203 100.

Dźwięk naszych wypróbowanych fortepianów i pianin, to dźwięk o najczystszej brzmieniu, to dźwięk wzniecający natchnienie i zapal zarówno u **nauczyciela** jak i u **ucznia**!

Największa fabryka pianin i fortepianów w Polsce

B. SOMMERFELD Sp. z o.o.

ul. Śniadeckich 2.

BYDGOSZCZ

ul. Śniadeckich 2.

Niskie ceny!

Dogodne warunki!

ŁUDOWA SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA

z odpowiedzialnością udziałami

DRUKARNIA SPÓŁDZIELCZA

wykonuje:

czasopisma, książki, broszury, cenniki, katalogi, zaproszenia, afisze, ulotki i t.p. oraz wszelkie druki dla urzędów, przemysłu i handlu. — Masowe nakłady!!!

INTROLIGATORNIA

oprawia każdego rodzaju książki, oraz wykonuje albumy, teozki, bloczki i t.p.
SZYBKO! GUSTOWNIE! TANIO!

Wszelkie *nasiona*

warzywne, kwiatowe, gospodarcze

Rośliny

drzewka, krzewy, róże, byliny, cebulki kwiatowe i t.p.

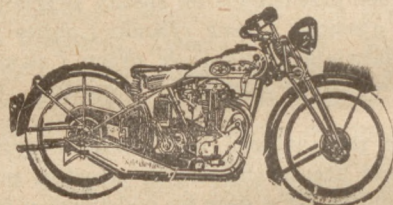
Narzędzia i przybory ogrodnicze oraz
Preparaty chemiczne do zwalczania chorób i szkodników roślinnych

poleca:

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ

skrzynka pocztowa 1
ul. Mostowa nr 28

NOWY ILUSTROWANY KATALOG GŁÓWNY
na rok 1939 wyszedł już z druku i na życzenie
wysyłany jest bezpłatnie

Przyjmuję zamówienia
na samochody

POLSKI FIAT i DKW.

motocykle

SOKÓŁ, NAG, EXCELSIOR, BAKER, BSA,
RUDGE ROYAL ENFIELD, TRIUMPH,
PUCH PANTHER, PODKOWA, NIEMEN,
HERCULES, SUPREME, NSU, ZUNDAPP,
STANDART, PERKUN, WNP, WANDERER,
TORNADO, ZUCH.

Splaty dogodne!

Splaty dogodne!

Stacja obsługi, wszelkie akcesoria, akumulatory, dętki i reperacje wszystkich fabrykatów

KATAFIAS

zaprzyśiężony rzeczoznawca

Telefon 1447

TORUŃ

Telefon 1447

Z ostatnich naszych nowości polecamy:

ĆWICZENIA STYLISTYCZNE W SZKOLE POWSZECHNEJ

podręcznik metodyczny dla nauczyciela
w opracowaniu H. KIENA

Książka ta traktuje zagadnienie tak ze strony teoretycznej (część I) jako też i praktycznej (część II). Część I zawiera wszechstronnie i gruntownie opracowane podstawowe założenia metodyczne, poparte bardzo często przykładami z praktyki szkolnej. Część II — to około 120 różnorodnych przykładów od klasy I do VII włącznie, ujętych przejrzysto w około 160 lekcjach ćwiczeń stylistycznych. Pierwsza i druga część stanowią logicznie zaokrągloną całość.

„Ćwiczenia stylistyczne w szkole powszechnej” powinny wypełnić dotkliwie przez ogół Nauczycielstwa odczuwaną lukę w tej dziedzinie zwłaszcza od chwili wejścia w życie nowych programów. Najwięcej skorzystać może Nauczycielstwo szkół III stopnia organizacyjnego, albowiem autor opiera się zasadniczo na programie szkoły powszechnej tego stopnia. Ale i Nauczycielstwo szkół I i II stopnia może czerpać pełną garścią z rad i wskazówek autora, tym bardziej, że szkołom tego typu autor poświęca osobny rozdział. Praca nacechowana jest wybitnie realizmem pedagogicznym i jako taka odbija korzystnie od wielu innych zbyt abstrakcyjnie ujętych opracowań z zakresu realizacji nowych programów. Książka powinna się znaleźć w każdym ośrodku pedagogicznym, jako jedna z niewielu z dziedziny ćwiczeń stylistycznych.

Objętość książki 312 stron. Format 24 × 17 cm.

Cena za egz. broszurowany zł 3,90

Cena za egz. w opr. całopłócienną zł 5,—.

Podana cena obowiązuje bez kosztów przesyłki. Zwracamy uwagę na wielki wybór innych naszych wydawnictw, pomocy naukowych, druków itp. Prosimy żądać katalogów i prospektów, które wysyłamy bezpłatnie.

P. A. T. Drukarnia Państwowa w Poznaniu

Składnica Druków Szkolnych i Pomocy Naukowych

ul. Składowa 3

POZNAŃ

ul. Składowa 3

Telefon Drukarni 3633

Konto czekowe w P. K. O. nr 211.819

Telefon Składnicy 41-27

A. SZAFRANEK Sen. Poznań

Warsztaty Dąbrowskiego 87

Biura Fredry 3

Konto bankowe: Bank Cukrownictwa — Bank Gosp. Krajow. — oddział w Poznaniu — P. K. O. Nr 211 599
Adres dla telegr.: Szafranek, Fredry 3 — Nr telefonu 59-29 — Nr telefonu warsztatów 67-61

FABRYKA BUDOWY OGRZEWAŃ CENTRALNYCH WENTYLACJI URZĄDZEŃ SANITARNYCH

Ogrzewanie odległościowe

Ogrzewanie wodne z pompą

Kanalizacje i wodociągi

Fabryka kotłów płomienno-rurowych, boilerów i rezerwoarów - Autogeniczne spawanie - Instalacje wodociągów i kanalizacji domów i miast - Pralnie i kuchnie parowe - Hydroterapia - Aparaty dezinfekcyjne

Jasne książki

Nowe Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha w Poznaniu
rocznie 12 tomów za 2 złote miesięcznie

INICJATYWA W POLSCE DOTĄD NIEZNANA:

wydawnictwo powieści, podróży, pamiątek literackich i inn. utworów beletrystycznych

POŻĄDANE I DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH:

abonament roczny zł 24. Zamawiać można tylko na cały rok. Przedpłata 2 zł miesięcznie

DOBRA KSIĄŻKA — DOBREGO AUTORA:

„Jasne Książki”, najlepsze utwory pisarzy przede wszystkim polskich, ukazują się

W PIERWSZORZĘDNYM WYKOŃCZENIU:

Papier jasny, bezdrzewny. Oryginalna, dotąd niestosowana, miękka oprawa całopłócienna.

ZAMAWIAĆ MOŻNA W KSIĘGARNI

Św. Wojciecha i w każdym większym, polskim składzie książek. Domagajcie się prospektów

JASNE KSIĄŻKI

to najtańszy sposób założenia własnej biblioteki.
Rozjaśnią wam świat, pouczą i pokrzepią.

DOM

SPORTOWY

Jan Wieniec

Św. Marcina 33 **Poznań** Tel. 5571 i 5569

**Wytwórnia Artykułów
Sportowych, Turystycznych
i Przyrządów Gimnastycznych**

Kompletne Urządzenia sal gimnastycznych
poleca się zawsze do usług chętnie gotowy

Ilustrowane cenniki wysyłam bezpłatnie

Nowość!

**Szkoły i instytucje
naukowe**

Wykonuje
na zamówienie

**tablice
ruchome**

których naśladownic-
two jest prawnie za-
strzeżone. Tablice są
mechaniczne, systemu
taśmowego i mogą być
dostarczane

Praktyczne

tablice ruchome

powinny się znaleźć
w każdym zakładzie
naukowym.

Oferty na żądanie

Kazimierz Wojtowicz

Wytwórnia Ruchomych Tablic Szkolnych

Telefon 19-52 **TORUŃ** Podmurna 44

Redaktor: Mgr Stefan Bernacki, Toruń, ul. Sienkiewicza 10/12.

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Tłoczono w Druk. Spółdz., Toruń, ul. Mickiewicza 2/4.